

School voor geografen

Indien we Nieuw-Zeeland met zijn buurland Australië vergelijken, dan stellen we vast dat het er wel tegen afsteekt. Eerst en vooral door de oppervlakte. Nieuw-Zeeland is 21 maal kleiner dan Australië; het heeft een uitgestrektheid van 8 maal België. Vervolgens is Nieuw-Zeeland van noord tot zuid langgestrekt en vrij smal; nergens is het breder dan 200 km. Ten slotte zijn de kusten sterk uitgesneden en kan men bezwaarlijk van één eiland spreken maar wel van een archipel bestaande uit 3 hoofdeilanden: het Noorden en het Zuid-Eiland en het Stewart-Eiland. Deze drie strekken zich over een lengte van 1500 km uit. Moest men Nieuw-Zeeland in breedte overplaatsen op Europa en Afrika, dan zou het land zich uitstrekken van de Loire tot Marokko. De kusten vormen een opeenvolging van golven, kapen en schiereilanden, als een echt kantwerk. Dit kantwerk is het resultaat van de verbrekking van het reliëf en de recente zeetransgressies (=inwerking van de zee op het land).

Nieuw-Zeeland ligt nog meer dan Australië van de rest van de wereld verwijderd. Het reliëf is er zeer verscheiden: enkele zeldzame vlakten, meestal kleine bek-

kens, liggen te midden van hoge gebergten of langs de kusten. De enige vrij uitgestrekte vlakte is die van Canterbury op het Zuid-Eiland. Is Australië door zijn ligging vooral tropisch, Nieuw-Zeeland is gematigd. Het klimaat is uitgesproken oceanisch met zwakke temperatuurschommelingen en overvloedige regens.

De invloed van de zee dringt overal diep door, te meer daar het ganse land overheerst wordt door de westenwinden. Sneeuw is er zeldzaam. Auckland (gelegen op de breedte van Algiers) heeft nochtans zeer frisse zomers; de gemiddelde temperatuur bedraagt er 19^oC. Vanzelfsprekend brengt een ligging over 1500 km aanzienlijke regionale verschillen met zich mee. Oorspronkelijk waren de eilanden overdekt met wouden. De schapenteelt en het vuur hebben deze echter zwaar geteisterd. Alleen in het hoge en moeilijk toegankelijke gebergte is de toestand ongewijzigd. Het woud is gekenmerkt door een zeer originele flora. In het noorden heerst het subtropische woud met nog enkele zeldzame "kauri"-exemplaren, dit zijn reusachtige dennebomen. Het zuidelijke naaldwoud of "rimuen totarawoud" kent een zeer rijk ondergewas als lianen en va-

rens. Sieren prachtige beuken het sub-antarctisch woud van het zuiden, dan ligt op de hogere delen, rond Canterbury de "tussock"-steppe. In het hooggebergte treffen we natuurlijk de alpenweiden aan. Deze natuurlijke vegetatie werd echter door de mens gewijzigd; in de vlakten en op de hellingen legde men wei- en akkerland aan, terwijl men elders tot herbebossing overging. De waterlopen zijn er zeer kort: de langste, de Waikato, is 320 km en bevat veel watervallen en versnellingen. De talrijke vulkaan- en gletsjermereen anderzijds verhogen de natuurlijke schoonheid van het eiland nog.

Nieuw-Zeeland is werkelijk aantrekkelijker dan Australië. Het land bleef echter lang geïsoleerd en het werd pas laat bewoond. Nog steeds is het onvoldoende bevolkt, ofschoon de bevolking toch betrekkelijk snel aangroeide.

Sedert 1952 telt het land meer dan 2 miljoen inwoners of 9 mensen per km². Deze groei is op de eerste plaats aan de voortdurende inwijking te danken. Toch droegen ook het hoge geboorten- en het lage sterftecijfer hiertoe sterk bij. Het geboortenoverschot bedraagt voor Nieuw-Zeeland 18 per duizend. De kleine mortaliteit is te verklaren door het gezonde klimaat, de sterkte der bevolking (wilskrachtige inwijkelingen) en het behoud van de zuiverheid van de lucht,

landschap op het Zuid-Eiland

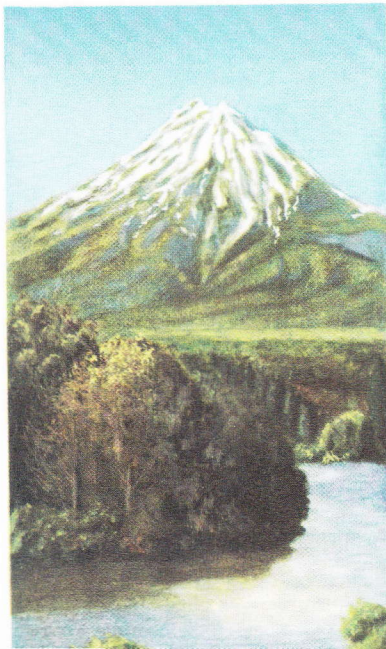

Nieuw-Zeeland is ongeveer zo groot als Groot-Brittannië, waarmee het politiek en economisch verbonden is. Naast de inlanders treffen we er een overgrote meerderheid blanken aan die vooral sinds de tweede wereldoorlog inweken. Het belangrijkste bestaansmiddel is de veeteelt (runderen en vooral schapen) naast een zeer intense handel met het Britse rijk. Voor jonge, werkzame mensen is het een Land van Belofte.

vermits elke industriële bedrijvigheid ontbreekt. Ruim 2/3 der bevolking leeft op het Noord-Eiland, omdat daar het bestaan verzekerd is door de landbouwmogelijkheden. In de 20e eeuw begon ook de stedelijke ontwikkeling, maar niet zo geweldig als in Australië, want de stedelijke bevolking is in Nieuw-Zeeland niet in enkele grote centra gegroepeerd, doch in vele middelmatige stadjes. Belangrijk zijn Wellington (hoofdstad), Auckland (eerste haven) en Christchurch.

Nieuw-Zeeland leeft vooral van zijn kudden: 90% van het land is bestemd voor de veeteelt; 95% van de uitgevoerde produkten worden door de veeteelt geleverd. Gras groeit er welig. Het volstaat om de ganse veestapel te voeden, die trouwens het ganse jaar kan weiden. De bedrijven zijn familiaal ingericht en kennen dus geen betaalde landbouwkrachten. Al leven de veekwekers in geïsoleerde hoeven, toch is hun afzondering relatief dank zij radio en auto. Allen zijn in coöperatieven gegroepeerd. Per inwoner telt men in dit land 3 runderen en 17 schapen: het land is daarom voor de helft aan de schapenteelt voorbehouden: elke schapenhoeve telt gemiddeld 1000 stuks, wat een geweldige wolvoortbrengrst oplevert. In de vlakten vet men lammeren voor de slach-

terijen, terwijl gekruiste soorten gekweekt worden voor vlees en wol. Ook de kweek van runderen is aanzienlijk: een runderhoeve in de vlakte is van 40 tot 50 ha groot. Is het aantal runderen (ruim twee miljoen) veel minder groot dan dat van de schapen (30 miljoen), toch mogen we zeggen dat Nieuw-Zeeland, in verhouding tot zijn bevolking, een grote leverancier van zuivelprodukten geworden is. De zuivelbedrijven zijn zeer sterk gemechaniseerd. De kwaliteit van de produkten wordt door een nauwlettend toezicht hoog opgevoerd, zodat de Nieuwzeelandse kaas en boter een zeer goede faam genieten. De uitvoer gaat immer in stijgende lijn. Ook wol en bevroren vlees hebben hierin een groot aandeel. De industrie echter staat nog in haar beginstadium. In sociaal opzicht is dit land, dank zij regeringsbemoeiingen betreffende arbeidsvoorwaarden en ouderdomspensioenen, vele andere landen ver vooruit. Toch weert men er de inwijking van kleurlingen. Alles is er afgestemd op Groot-Brittannië, het moederland. Daarom komen de Engelsen op de eerste plaats in aanmerking voor inwijking. Vooral na de tweede wereldoorlog nam de immigratie toe. Nieuw-Zeeland heeft

als dominion een zelfstandig bestuur, maar de betrekkingen met het moederland zijn toch overwegend. De handelsbetrekkingen tussen beide landen dragen aanzienlijk bij tot het bewaren van de politieke banden. Engeland eist het leeuwenaandeel op. Inzake verkeer dient vooral gewezen op de scheepvaart voor de handel en de kustvaart. De kustvaart is zo zeer ontwikkeld dat zij het spoorwegverkeer concurrentie aandoet. De spoorwegen lopen in de lengte over de twee grote eilanden. Ook het autoverkeer is intens. De wegen zijn er uitstekend en konden vooral dank zij de vorm en de bodemgesteldheid van het land worden aangelegd met minder kosten en moeite dan in vele Europese landen. De levensstandaard van de Nieuw-Zeelanders ligt zeer hoog. Per hoofd gerekend is de invoer uit het buitenland wel de grootste ter wereld. Hieruit blijkt dadelijk dat Nieuw-Zeeland onmogelijk door eigen productie in zijn onderhoud kan voorzien. De Nieuwzeelanders verhandelen dus hoofdzakelijk landbouwprodukten om afgewerkte produkten te kopen.

De handel die Nieuw-Zeeland drijft, is ongetwijfeld die van een nieuw land, van een belofte-land.